СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 141. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 19. червня, 1926. VOL. XXXIV. No. 141. Jersey City, N. J., Saturday, June 19. 1926. THREE CENTS

ВИБОРЧІ НАДУЖИТТЯ ЗЛУЧЕНІ З ПРОГИБІЦІЙНОЮ АҐІТАЦІЄЮ

ВАШИНҐТОН, 17. червня. — Сенатовий комітет, що розсліджує виборчі надужиття, звернув нині спеціяльну увагу на злуку, яка існує межи виборчими надужиттями а прогибіційними організаціями, такими як Антисалунова Ліга.

Сенатор Рід поставив на лаву свідків Ґвілера, провідника Антисалунової Ліги, та став його випитувати про участь прихильників прогибіції в виборчих кампаніях. У своїх зізнаннях Ґвілер признав, що Антисалунова Ліга збирає гроші на підпирання кандидатів, її приемних, та що вона старалася наймати на виборчих бесідників членів конгресу. Тут він подав лісту конгресменів і сенаторів, в сей спосіб наниманих на бесідників.

ПЕПЕР ПРИЗНАЄ, ЩО ВИДАВ НА СВОЇ НЕВДАЧНІ ВИБОРИ ПІВТОРА МІЛІОНА ДОЛЯРІВ.

ГАРИСБУРҐ, ПА., 17. червня. — Виборчий комітет сенатора Пепера зложив приписаний законом звіт з виборчих видатків, з якого виходить, що невдачна кандидатура сенатора на кандидата републиканської партії на становище сенатора коштувала 1 міліон 620 тисяч долярів. З того 515 тисяч долярів ще досі не заплачено.

КОНҐРЕС ЗБИРАЄТЬСЯ ЗАМКНУТИ СЕСІЮ ДНЯ 26. ЧЕРВНЯ.

ВАШИНҐТОН, 18. червня. — Хоча рівні сенатори й конгресмени старалися протягнути сесію конгресу до слідуючого місяця, провідники сенату в порозумінню з провідниками палати послів рішили замкнути сесію в суботу, дня 26. червня, і розіхатися на ферії.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА КАТАСТРОФА ПРИБРАЛА ВЕЛИКІ РОЗМІРИ.

ПИТСБУРҐ, ПА., 17. червня. — Перші вістки про зударення двох поїздів Пенсилвенійської зелізниці коло Ґрей Стейшен, недалеко від Блервил, в яких подано було число жертв на 5 осіб, показалося далеко неповним. По добуттю всіх трупів з поїзду, котрий стояв на стації й на котрий наїхав із заду другий поїзд, показалося, що згинуло 15 осіб. Покалічених начислено 50.

ПОДВІЙНЕ УБИЙСТВО З РЕВНИЦЬ.

НЮ ЙОРК, 17. червня. — Рені Телкас, богатий шикаґовський купець радіїв, росчарований своєю невдачею в зусиллях добитися погодження зі своєю женою, напав на неї в її мешканню, убив її з револьвера, а відтак застрілив себе самого.

Муж мав усего 34 роки, жінка 31. Від коли жінка покинула мужа, він слідив всі її рухи детективами та робив всякі старання, щоби вона назад до нього вернулася.

СТРАЙКОЛОМИ ПОЧИНАЮТЬ НАПАСТУВАТИ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 17. червня. — Андрій Мулик, 45-літний робітник, що працює в Ботані Вустид Милс, робітники котрих тепер страйкують, стрілив з хати свого дому на громадки дітий, стоячих на хідникy, і постріляв тяжко Михайла Криска, 14-літного хлопця. Хлопця, раненого в руку, відставлено до шпитадя. Його напасник каже, що хлопчина стояв у громаді людий перед його домом та кричав з другими „Скеб. Скеб" (себто „струп", — прозиванка для страйколомів).

Страйкарі рівночасно підносять, що поліція знова починає їх напастувати в ріжні незаконні способи. Поліція знова доносить, що хтось підложив бомбу під один дім страйколома, та що через подібні замахи вона мусіла скріпити поліційну сторожу по вулицях.

ЛІКАРІ ВІДКИДАЮТЬ „НЕВИЛІЧИМІ НЕДУГИ".

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 17. червня. — На відбуваючійся тут конференції Медичного Товариства Ню Джерзі прочитано ряд наукових медичних розсліджів про лічення ріжних недуг, які досі вважалися невиличимими. Виходило з відчитів, що богато недуг, які лікарська наука ще недавно вважала невиличимими, нині вже виличимі та що загальний поступ медицини дає надію на те, що взагалі всі так звані невиличимі недуги пропадуть. Ріжні лікарі читали про свої доспіхи в лічeнню таких невиличимих недуг, як недуги Брайта, падачки, високого натиску крови, всяких недуг серця, тощо.

ПОШЕСТНА ПОЛЯКА СЕРЕД ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ

НЮ ЙОРК, 17. червня. — Серед шкільної дітвори кількох публичних шкіл сього міста ширить тепер зі застрашаючою скоростю пошестна поляка, яка нагадує на пошестні релігійні поляки середних віків.

Поляка почалася з того, що коли діти стояли парами на подвірю одної школи, один малий Італіянець крикнув „Чорна Рука". Діти, навіть неіталійського походження, знали, що се назва злочинної банди розбишак, яка деколи порuває діти. Кількоро других дітий повторило окрик, і зараз счинився пополох серед дітий. Діти розбіглися та хотіли йти домів. Учительки казали замкнути брами школи, але тут десь зявилися матери та сталися добивати своїх дітий. Треба було дітий роспустити домів, не вияснивши їм як слід безосновности страху. Заким діти прийшли на другий день до школи, таємничі чутки про „чорну руку" вже рознеслися по других школах, так що в декотрих з них на другий день всяка наука була неможлива. Ніякі упевнювання шкільних зарядів про безпідставність страхіття, ба навіть уставлення поліції перед шкільними будинками не помагають.

КАЖУТЬ БЕНЕШОВИ РЕЗИГНУВАТИ.

ПРАГА, 16. червня. — Нова аграрна політика чеського уряду, що завела нове високе цло на ввіз збіжжа до Чехословаччини, довела національних соціялістів до того, що вони відмовилися від дальшого попертя уряду.

В звязку з тим екзекутива партії вислала до Женеви до Бенеша, чеськословацького міністра заграничних справ телеграму, якою взиває його покинути негайно становище міністра та виступити з уряду.

Бенеш опинився в дуже тажким положенню, бо якраз тепер має взяти участь в конференції Малої Антанти. Якщо він не послухає рішення екзекутиви, буде тим самим автоматично виключений з партії.

НАЦІОНАЛЬНА УНІЯ РОЗБИЛАСЯ.

ПАРИЖ, 17. червня. — Бріянд хотів ратувати ситуацію в той спосіб, щоби створити „святу унію" з всіх партій, подібно як це було підчас світової війни.

Того він одначе не осягне. Вийде тепер з того важкого положення хиба тоді, коли приєднає для себе Еріо і Поанкаре. Той послідний заявив свою згоду обняти теку міністра фінансів. Що до Еріо справа ще цілком не рішена.

КАРОЛЕВИ ВІДБИРАЮТЬ ПЛАТНЮ.

БУКАРЕСТ, 17. червня. — Бувшого престолонаслідника Кароля сӵеркнено з двірської цивільної лісти. Його платню, яка виносила річно $60,000. буде побирати його жінка Гелена, яку він покинув і його чотирічний син.

Сам Кароль живе в Парижі з мадам Люпеску і не покидає надії вернути назад до Румунії.

ГОЛОДОВИЙ СПОРТ.

У Кельні якась жінка під псевдонімом „Льонні" позаздрила лаврів голодуючому студентові з Ґрацу і почала одночасно з ним добровільну голодівку. Вона побила його рекорд, бо голодувала 48 днів і 2 годині, втративши 22 фунти на вазі.

ДО ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Недавно появилася книжка відомого французького історика Пера Буае, присвячена окруженню Станислава Лещинського, невдачника-кандидата до польської корони. Лещинський був в тісних зносинах з Григором Орликом, сином гетьмана. Йому то присвячує Буае повних сім сторінок свого твору. Книга Буае є першим твором на французькій мові, де хоч коротко розкривається цікава постать молодого Орлика і жива діяльність першої мазепинської еміґрації в Европі, яка робила все можливе, щоби прискорити боротьбу з деспотичною Москвою, та реституват українську державність.

ЩЕ ЇМ ЗАДОРОГИЙ РОБІТНИК.

Дня 10. травня повстав у хемічній фабриці „Кльотильда", що находиться в селі В. Бичків, вибух, в наслідок чого було трох убитих, а двох ранених. Причиною цього вибуху, як вискaзало слідство, було те, що дирекція фабрики звільнила кваліфікованих робітників, а на їх місце приняла некваліфікованих, о много дешевших. Ще їм мало дешевий український робітник на Закарпаттю.

ЧЕСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПОМАГАЄ ЧЕХІЗУВАТИ.

Коли чеський Червоний Хрест почав основувати на Закарпаттю, особливо на Верховині, для дітей бідних родичів кухні, то це викликало на Закарпаттю, по тих усіх фактах, що робить чеська влада з українським населенням, велике здивування. Тепер справа дещо прояснилася, бо кухні видають страву тільки для тих дітей, що записуються до чеської школи. Які дальші цілі Червоного Хреста на Закарпаттю, крім чехізації, покищо невідомо.

РОЗВЯЗАННЯ С.-Г. КАМЕР.

В половині минулого року відбулись на Буковині вибори до с.-г. камер. Вибраними були переважно ліберали (тоді правляча партія), але великі успіхи мала також опозиційна, хліборобська партія. Коли прийшов до влади ген. Авереску, то зараз-же управу цих камер розвязано, а на їх місце назначив правительственного комісаря, який — розуміється — є прихильником партії ген. Авереску. От так радить румунська буржуазія на Буковині.

ЧЕХ ПРОТИ ЧЕСЬКОЇ ПОЛІТИКИ НА ЗАКАРПАТТІ.

Д-р Францішек Тіхи містить на сторінках ужгородської „Свободи" статтю в українській і паралельно в чеській мові, в якій осуджує чехізаційну політику на Закарпатті і виступає в обороні прав української мови, пишучи: „Ділити мови на культурні (як це роблять чеські фашисти на Закарпатті, називаючи українську мову некультурною), є варварством останнього сорту, на яке здобувалися колись тільки найбільше шовіністичні Мадяри".

КРАСНОЯРСЬКІ ПОВСТАНЦІ.

В астраханській губернії, недалеко від Красного Яру, повстанці, на чолі яких стояв Радін, убили в повному складі судовий персонал, що їхав на розгляд справ до Красного Яру. Залишили живими тільки двох візників. Коли в назгодгін повстанцям була вислана красноярська міліція, добре озброєна ватага повстанців, пропустивши її повз себе, вскочила в безборонне містечко й звільнила з вязниці раніще арештованих своїх товаришів, яким загрожував розстріл, за напади та за вбиття комуністів.

НЕ МАЮТЬ ЩАСТЯ КОЛЬОНІСТИ...

У кольоніста проф. Зайдля, сорокморгового господаря в Купичинцях, тернопільського повіту, служила Мазурка-наймичка. В рік після приїзду на службу повила дитину, котрою заопікувався господар. Слуга почала вести розпусне життя, зуміла присилувати одного з мазурських хлопів до женячки з нею і мабуть це викликало заздрість у инших мазурських парібків. Дня 20. V. над раном згоріла величезна стайня господаря Зайдля, а на стриху в попелищі найшли обгорілого трупа нещасної Мазурки-наймички: обгорілі руки та ноги, але осталась голова, як свідок знущань над жертвою; голова була обкручена мотузом, через уста перевязаний також мотуз — докази, що жертві заткано уста, щоб не кричала. Після вдушення підпалено стайню в надії, що сліди вбивства затруться в пожежі. Сталось инакше і поліція має тепер змогу виявити всю гниль, що розгніздилася в мазурській кольонії.

КООПЕРАЦІЯ — ФРАНКОВІ.

В пятницю 28. м. м. в 12. год. перервали службовики „Народньої Торговлі" і „Центросоюзу" працю на одну годину й поспішили за внутрішним голосом пієтизму на могилу Франка. Застали могилу вкриту цвітами й вінком від дівочої школи, біля якого горіла спокійним, ясним світлом воскова свічка. Тов. Кіт відчитав розвідку про значіння Поета, підносячи, що Франко був автором економічного реферату Вас. Нагірного в р. 1883 на всенародньому вічу у Львові. З близького контакту тих обох тодішних діячів слідно, що Франко був співтворцем першої, нині найстаршої кооперативи „Народньої Торговлі". Ідею піднесення економічного стану українського народу, леліяну Франком, здійснюють сьогодня тисячі завзятих каменярів-кооператорів. Підчас поклону тих каменярів свойому Учителеві надійшла також делеґація друкарів, що зложила теж вінок на могилі.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС В РІВНОМУ.

Перед рівенським судом станули в днях 17-19 травня 7 Українців за приналежність до Комуністичної Партії Західної України. Обжалуваних боронили адвокати сенатор Карпинський, посол Підгірський і др. Шухевич. Розправа велась при замкнених дверях. Двох з обжалуваних звільнено, а 5 засуджено на кару вязниці по 5 літ.

СМЕРТЬ АКАДЕМИКА БІЛЯШЕВСЬКОГО.

Несподівано помер великий науковий діяч, організатор і керовник Всеукраїнського Історичного Музею ім. Шевченка, академик Біляшевський. Небіжчик — один з видатних археольоґів України. Академик Біляшевський є піонером у справі вивчення селянського мистецтва України.

ДИКТАТУРА В ПОЛЬЩІ МАЄ ТРЕВАТИ ДО 31. ГРУДНЯ 1927 Р.

ВАРШАВА, 17. червня. — Безконтрольна, диктаторська господарка буде тревати в Польщі до 31. грудня 1927 р., або 18 місяців.

Такий закон буде предложений з рамени кабінету міністрів соймови до ухвалення. Разом з ним будуть предложені проекти що до поширення прав президента, а обниження прав сойму і сенату.

Президент буде мав право протесту проти ухвалених законодатним тілом законів, буде міг рівнож сойм розвязати, але за згодою і підписом всіх міністрів.

КАЖУТЬ, ЩО ПІЛСУДСКІ ТАКИ СТАНЕ ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАРШАВА, 17. червня. — З кругів, що стоять в звязку з Пілсудським, подають, що коли сойм ухвалить зміну конституції і згодиться на поширення прав президента, Пілсудскі згодиться обняти уряд президента, а теперішний президент Мосціцкі уступить.

ЕСПАНІЯ ПОКИДАЄ ЛІҐУ НАЦІЙ.

МАДРИД, 17. червня. — Міністер закордонних справ, проф. Янгуас заявив на банкеті, що Еспанія не вишле свого делеґата на осінне засідання Ліґи, бо Ліґа не є інституцією для мира, а вглядає на організацію, сотворену більше в цілях воєнних. В таких знова цілях Еспанія не заінтересована.

АМЕРИКА НЕ ВМІШУВАЛАСЯ В КОНФЛІКТИ ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, 17. червня. — Американський посол Ґібсон заявив, що це неправда, що американський амбасадор в Бразилії Морґан мав зложити президентови бразилійської республики Бернардесови ґратуляції з приводу виступлення Бразилії з Ліґи.

„КІНЬ СТОЛІТТЯ".

ЕСКОПТ, Анґлія, 17. червня. — Вся найвисша сметанка Анґлії приглядалася надзвичайній побіді перегонового коня Соларіо, якого звуть чудом століття.

По нинішній виграній запропоновано властителеви сероби Рутерфорд купно того коня за $500.000, але той коня мимо тої високої ціни не продав.

МАЛА АНТАНТА КОНФЕРУЄ СЕКРЕТНО, АЛЕ В ВЕЛИКІЙ ЗГОДІ.

БҐЕД, Юґославія, 17. червня. — Відбувається тут секретна конференція представників малої антанти.

60 кореспондентів жде на інформації, але їх не дають.

Три заграничні міністри: Бенеш від Чехословаччини, Нінчіч від Юґославії і Митіліну від Румунії замкнулися в кабінеті на 6-годинну конференцію і радять.

По нарадах заявили вони, що між ними панує цілковита згода та що оборонний взаїмний союз продовжено на дальші три роки.

Юґославія одержить тепер місце в Лідзі Націй по Чехословаччині, хоч і Румунія хотіла би його рівнож мати.

Наради комплікує тільки непевна позиція Бенеша, якого взвала партія до уступлення з уряду.

АНҐЛІЙСЬКІ ЛІБЕРАЛИ ПОГОДИЛИСЯ.

ЛОНДОН, 17. червня. — Федерація лібералів полагодила спір, який зайшов між Лордом Оксфордом і Асквітом з одної а Ллойд Джорджом з другої сторони в той спосіб, що висказала обом старим лідерам вотум довіря, а становища Ллойда Джорджа в ґенеральнім страйку зовсім не торкала.

З МОСКВИ ЩЕ ДАЛІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АНҐЛІЇ.

МОСКВА, 17. червня. — Юнія совітських федерацій праці видала маніфест, в якім як найостріище пятнує анґлійський уряд за те, що він вмішується в робітничі справи. Робітники совітської республики будуть далі попирати анґлійських робітників. Це є їх внутрішна справа і ніхто не має права до них мішатися.

Так говорить маніфест, а в звязку з ним відбулися великі робітничі демонстрації з бандами і прапорами.

ТЮРМА, В ЯКУ ВАРТУВАЛОБИ ПОПАСТИ.

ПАРИЖ, 17. червня. — Ґалац в Румунії відомий з того, що має велику тюрму, яка є правдивим місцем розривки і відпочинку.

Арештанти можуть там бавитися, пити і танцювати, коли і скільки хочуть, можуть виїздити собі на кілька днів або й тижнів на село на „відпочинок", можуть женитися та вибиратися навіть в пошлюбну подорож.

Услугують вязням їх дівчата, ті, які пішли за ними з надмірної любови аж в тюрму.

Живеться там отже як в земськім раю. Тільки одну вимогу треба сповнити і треба мати добрі гроші, щоби всіх і вся оплатити і то почавши від директора вязниці а скінчивши на сторожі від вязниці брами.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЗАНЕДБУЙМО ОРҐАНІЗАЦІЇ

Приходять літні місяці, а з ними прогульки, проходи, спацери, пікніки, і такі инчі літні розривки. В них не то що нема нічого гідного нагани, але й богато пожиточного. Пожиточні вони для людського здоровля, тілесного й духового. Вони дають людині, запрацьованій фабричною, майнерською чи хатньою роботою, нагоду протягнути свої кости та рушити заковязлі мясні. Вони відривають його від одноманітної роботи, вносять в його життя ріжнородність, нові інтереси. Вони кидають у його душу пробліски краси природи, на які забуваеться серед міського гамору щоденного життя.

Та, з другого боку, літні розривки, в собі пожиточні, часто приносять шкоду організації, бо заняті літніми розривками люди забувають зовсім за свою організацію. Зимою вони зеднують членів, і зиму вважають відповідною на се порою. Літом вони про се журитися не хочуть, і літом організаційна робота присипляе. На своє оправдання вони й кажуть, що літом вона неможлива.

Однак, не так є всюди. Є відділи й члени, які якраз літом розвивають ширшу діяльність. Богато членів якраз літні проходи, забави, прогульки й пікніки вживае на се, щоби запізнатися з новими людьми, зажити з ними товариськими й приятельськими відносинами, дати їм нагоду пізнати себе й полюбити своє товариство, а відтак представити їм потреби постійного товариського, зорганізованого життя, виказати їм цілі й користи запомогової організації та втягнути їх у сильну, певну, могучу, непохитну організацію.

Власне примір сих людий показує, що літні місяці не конче мусять відбиватися на кождім відділі застоєм орґанізаційної роботи. Треба лишень доброї волі, а тоді сього не буде. Треба лишень хотіти, а вже щось зробиться. Певна річ, хто махнув відразу з гори рукою, той нічого не зробить. Лишень той, хто пробуе, може щось зробити.

Тому не пора нам покидати роботу, опускати руки. Пора пробувати, старатися, змагатися. Лишень той зискае, хто ризикуе, лишень той добувае, хто пробуе. Відноситься се до цілого життя, а передовсім до організаційної праці, до гуртовання людий в громаду.

НЕ ТАК ТІ ВОРОГИ, ЯК НЕЩИРІ ПРИЯТЕЛІ

На річній конвенції Ветеранів Чужих Воен, що відбувалася сими днями в місті Покіпсі, в нюйорському стейті, виголосив сенатор Джеймс Водсворт замітну промову проти прогибиції. Замітне в ній не те, що безпосередно відноситься до прогибиції, а те, що відноситься до політичних і суспільних умов життя в Америці. Власне тому вона незвичайно цікава для нашого громадянства.

Осуджував саме сей поважний сенатор прогибицію за те, що вона ширить серед політичних і суспільних діячів в Америці гіпокризію, лицемірство, фарисейство. Колись, ще не так дуже давно, — говорив сенатор, — поступовим Американцям приходилося бороти проти сили гроша. Гроші деморалізували людий. Богачі могли собі купувати не лишень адвокатів, але й вчених, письменників, газетярів, артистів, які свою штуку й науку продавали на вихвалюванне своїх панів. По довгій боротьбі кращих сил суспільства проти сеї деморалізації, сила мамони нині, на думку сенатора Водсворта, коли ще не зовсім пропала, то значно ослабла.

На місце ослабленої сили гроша прийшло нині нове суспільне нещастє, нове політичне фарисейство, ширене прогибицією. Як люди можуть деморалізуватися для гроша, так вони й можуть деморалізуватися для політичних успіхів. Кривлять одні душею для впливу гроша, кривлять другі своею душею для політичного впливу. Перші вірують в своїй душі в одно, а голосять те, чого від них домагаються посідачі мамони. Другі вірують в душі в одно, а голосять друге, що їм кажуть голосити маючі політичний уплив. Се фарисейство каже людям змінити погляди, як рукавиці.

Перші вживають своїх поглядів, політичних і релігійних, на те, щоби ними зароблять гроші, другі на те, щоби брехнею, політичною чи релігійною, добиватися політичних посад чи охлапів.

Сенатор Водсворт закликав своїх слухачів до боротьби проти такого хамелеоньства, як проти великої суспільної недуги. Воно затроює здоровий розвій народа, викривлює душі, зриває щирі й отверті відносини межи людьми й організаціями та розбуджуе недовіре до всякої народної й суспільної роботи, без якої неможливий ніякий суспільний поступ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВІДГУКИ ДНЯ

По убивстві С. Петлюри паризька газета „Последние Новости" помістила редакційну статтю, в якій, засуджуючи взагалі індивідуальний терор, засудила також і вбивство Петлюри.

Очевидно, читачі „Последних Новостей" з такою гадкою газети не згідні, бо мовляв, „чому-ж не можна стріляти „хахлов", а по перше їх вождя, що руйнував „Єдіную Расеє". Тому посипалися їх протести до редакції газети за те, що вона мірку лютости приклала й до Українців: Жорстока московська душа не може зрозуміти того, що й до найтяжчого свого ворога треба бути справедливим. Більше імпонувалоб „демократичним" читачам тої газети, якби вона написала, що мовляв, так йому й треба, або ще гірше, щось на зразок української комуністичної преси, яка на небіжчика виписувала такі гидоти, що ніяка жадна инша, навіть комуністична преса, того не робила.

Треба зазначити, що „Последние Новости" таким протестам дали рішучий і цілком правдивий осуд.

Крім того вони зо всією рішучістю говорять: „Факт той, що українське правительство, в противенстві від білого (себто Деникінського та Врангелівського — Ред.) ніколи не виявило отверто антисемітизму". Правда, далі в тій статті ніби то трохи відступається від такого рішучого твердження щодо українського правительства і закидається йому „лицемірство" в обороні жидівства, хоч і немає явних доказів на те, що український уряд міг, але не хотів відразу припинити погромів. Далі пригадують „Последние Новости", що пізнійше, вже з літа 1919 року, українське правительство вживало найрішучійших мір до боротьби з погромами.

Це почалося з часу введення державної інспектури в армії. Між тим цього ніколи не робило правительство царських генералів, а навпаки, воно ті погроми офіційно уряджувало.

Треба також і причини більшости погромів шукати не там, де жидівська опінія хоче їх бачити. В бурхливий час революційний, коли маси веде лише їх нестримане почуття, коли дражливість їх страшенно піднесена, вистарчає иноді найменший повод, щоби ті маси запалали може зовсім невиправданим гнівом, або ентузіязмом чи яким иншим почуттям. В такі часи ріжні темні, невідповідальні або злочинні елементи легко можуть штовхнути маси на ріжні звірства, особливо коли притім пробуджено їх грабіжницькі інстинкти. Навіть тоді, коли прекрасно зорганізовані апарати державної влади, коли всі органи тої влади обсаджені фаховими силами з великою практикою і т. д., часто доводиться владі уступати перед тими масами.

Початки жертвою такої розбещаности мас, жертвою грабіжницького інстинкту, впало й само українське національне правительство. Погром тих темних мас не був лише жидівським погромом, але може ще в більшій мірі й українським національним. Мабутня історія це вияснить повнійше.

Для боротьби з жидівськими погромами на Україні повинні також зробити певні заходи й самі Жиди.

Такими заходами не може бути безглузде опльовування всього українського національного руху, огидливе ганьблення всієї української нації.

Навпаки, це все лише дає зайвий матеріял для ріжних демагогів, пройдисвітів і злодіїв, що можуть використати його в своїй протижидівській, погромній агітації.

Жидам, що живуть на українських землях в меньшости, треба не йти проти волі й стремлінь української більшости і коли вже не підпирати їх активно, то у всякому разі ставитися до них льояльно.

Не треба давати в руки погромщиків козиря, а навпаки, треба всіма силами вибивати останню карту, якою вони могли би грати. Ось що має бути мірою й Жидів, коли вони дійсно мають щиру гадку оборонити себе від погромів, а не боротьби проти змагань українського народа.

ЖИДИ І ЦАРСЬКІ ҐЕНЕРАЛИ ПРОТИ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ.

Про причину погромів „Последние Новости" говорять, що „оголошення самостійности України потягнуло за собою: а) непримиримість з білими арміями; б) конфлікт з меншостями на Україні, а головно з Жидами, заінтересованими, як торгове населення, в підтримці економічного звязку з центром Росії".

Коли добре вдуматися в ті твердження, то ясно стане, що український нарід опинився на становищі оборонюючого свою самостійність перед тими, кому вона не вигідна. Отже війна українських армій з білими арміями була обороною нашою перед нападом „білих", яким більше ненавистна була самостійність України ніж большевизм, через що вони не спинилися принести в жертву боротьбу з большевиками, аби лише зруйнувати самостійність України. Такий висновок випливає з компетентного признання „Последних Новостей", видавці й редактори яких колись стояли безпосередньо біля „білих" армій та їх правительства.

Що Жиди заінтересовані в „Єдиної і Неділимої" Росії, про це ми, Українці, давно говорили, опираючись на фактах відношення Жидів до української національної боротьби. Навпаки, Росіяне часто шукали в українському сепаратизмі жидівську, польську чи яку иншу інтриґу. Нарешті такий компетентний історик, як проф. П. Мілюков, що видає „Последние Новости", цю неправду відкидає, а натомісць стверджує, що український сепаратистичний рух випливає виключно з українських національних мас.

ВОЛИНСЬКІ ХРУНІ.

В Польщі стався переворот. Пілсудський прийшов до влади. І рептилька що виходить на українській мові у Рівному, та зветься „Дзвін", відразу з прибіпшданої газети уряду президента Войцеховського перемінилась у вірнопіддану газету пана Пілсудського. Ґазетярі з „Дзвона" дали доказ свого чудового собачого нюху. У Варшаві ще тільки почалася боротьба між Пілсудським та урядом, як вони у „Дзвоні" пиcнули статтю на цілу сторінку, очевидно в користь Пілсудського. Але пан цензор має не так добре розвинений нюх, як злотохапи з „Дзвона", а тому й сконфіскував половину газети. Воістину вийшло, що „своя своїх не познаша" й „без шітанів (з цензурними пробілами)" випустили своїх у світ.

Отже й рептила попала в революціонери для того, щоби в другому вже числі вийти гарно прибраною та прикрашеною на першій сторінці постановою „Управи Української Народньої Партії", що складається вся з газетярів „Дзвона".

Постанова, яку телеграфічно надіслано на руки маршала Пілсудського, говорить, що „український нарід бачить персоніфікацію тої Польщі, що несе на схід гасла вільности, рівности й братерства, найвищий доказ чого дав 1920 рік на полях України".

Коли тікала польська армія з під Києва, — додамо від себе.

Про ту „свободу, рівність і братерство", що несуть Поляки на українській землі, давно вже складено революційну пісню, коли співало про російського царя, що він дав: „мертвим свободу, а живим арешт".

Те саме має український нарід тепер підчас Пілсудського, мав та й дальше буде мати в Польщі. Хіба не знаменним апотеозом відношення Пілсудського до Українців може бути завойовання ним Галичини, Волині, Холмщини? Хіба не достойний вічного проклону той тиран, за панування якого повстали величезні могили українських патріотів, оборонців своєї рідної землі від чужинецької навали, а між ними найближча до „Народньої Партії" й аївища сороктисячна могила тих, що загинули в концентраційному таборі Берестя?!

Таку волю й надалі бажають мати від Пілсудського Оскілко та його товариші, що колись своїм повстанням встромили ніж в спину української армії.

Польський злоти всеж таки не вартий того, аби за нього продавати своїх братів хочби й Пілсудському!

ПОХОДЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ СВЯТ.

Зелені Свята святкуємо на памятку сошествія (зіслання) св. духа на апостолів і учеників Христових, що сталося було 50-го дня після воскресення Христового, отже в день жидівського свята „тижнів". День той як пятьдесятий по Великодні вже в давнину називався також „пентекосте".

Жидівське пентекосте в основі було лише святом жнив. А саме від 16-го дня місяця Нісан, цебто від зложення жертви першого снопа ячмення числили сім тижнів і 50-го дня, котрий припадав 6. Сіван, святкували одноденне свято Зелених Свят. Тоді крім звичайних жертв приносили в жертву ще два хліби з пшеничної квашеної муки з нових жнив. Але згідно з стародавною жидівською традицією, а також із традицією отців церкви, Зелені Свята мали не лише **хліборобський характер**, як закінчення 7 тижнів жнив (що зачиналися від Пасхах), але також історичний. Бо на той день припадали роковини проголошення Закона на Синайській горі 50-го дня після виходу Жидів з Египту. Тую хвилю слід уважати початком жидівської церкви. А що Сошествіе св. духа означає факт оснування християнської церкви, то так повстав паралелізм. Отці церкви нераз зазначували це.

Святкування памятки сошествія св. духа сягає далеко перших початків християнської церкви. Походить іще з апостольської інституції. Тертуліян каже про Зелені Свята як про торжество, до котрого привязували постійно звичаї та спеціяльний ритуал. Тому мусіли вони вже давно істнувати. Тертуліян називає Пентекосте не лише само торжество, але весь час від Великодня до Зелених Свят. Говорить про той час як про **час радости**. Але й за часів Тертуліяна вже відзначався останній день незвичайною торжественністю. Того виразно домагалися апостольські інституції. Спочатку вже до половини Х. століття Сошествіе св. Духа так як Великдень мало цілий святочний тиждень. З часом зменшили той протяг часу лише до двох днів.

По описам ґалійської паломниці святкували в IV. столітті свято Сошествія св. Духа в **Єрусалимі** ось так: В навечеря відправляли богослужения, а раннім ранком весь народ ішов до головної церкви. Там була проповідь і служба божа. Около 3-ої (цеб-то нашої 9-ої год. рано) відпроваджували епископа до **Сіону** в торжественній процесії. Тут із апостолів відчитували уступ про Сошествіе св. Духа, відправляли друге богослужения й співали псальми. Потім процесією йшли на Оливну Гору, де після відспівання псальмів і антифонів і після відчитання евангелія давали благословення. Відси йшли назад до головної церкви, де приходили около 8. год. вечер. У старих літургічних книгах сказано, що катехумени (так як і на Великдень) у Зелену Суботу в ночі одержували хрест.

ПАМЯТНИК ВІД УСІЄЇ УКРАЇНИ.

Привіт від велико-українського громадянства.

Краєвий Комітет для вшанування 10-ліття смерти І. Франка одержав таку телеграму з Харкова:

Громадському Комітетові вшанування памяти Франка, Львів, Ринок 10. Всеукраїнські та харківські комітети, шануючи нині в столиці вільної Радянської Української Республики десяту річницю смерти Івана Франка, Великого Борця вогненним словом і ділом за визволення українського робочого народу, шлють в імені всього радянського суспільства робітничо-селянської України свій горячий братерський привіт трудовому народові Західної України, що в смутку та скорбі завзято бореться за здійснення високих ідеалів Великого Каменяра.

З глибоким почуттям братерської солідарности робітничо-селянські маси Радянської України приймуть належну участь разом зі своїми братами Західної України в побудованню на одному з кращих майданів Львова памятника від усієї України, що був би гідним великого письменника і каменяра соціалізму, Івана Франка.

Голова Всеукраїнського Громадського Комітету.
Олександер Шумський.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ДО ЧОГО НАДАЄТЬСЯ ДЕКОРЕЙШЕН ДЕЙ?

В американське свято Прикрашування Гробів відбулося в нас на північ. стороні міста святочне отворенне січової галі. Свято розпочалося о год. 2 по полудни.

Виступила банда пластунів, яка вивязалася зі свого завдання гарно, а далі були промови. Головний Отаман др. Гриневецький звернувся в сторону присутних умундурованих січовиків, яких було 12, з зазивом, щоби вони були в нашім народі тим, чим були 12 апостолів для християнської ідеї, та висказав свій жаль, що так мало умундурованих січовиків а рівнож і присутних. По нім говорив заст. окр. отамана гр. Бойко, який закінчив свою бесіду словами: „Хай жие Україна без хлопа і пана".

Оба бесідники говорили про потребу: єдиновластя, одного правного господаря, січової централізації і сцентралізовання майна січової організації.

Білоруський учитель д. Змагар говорив на тему „Білорусь і Україна".

По тім слідував баль, який тревав до пізної ночі і на якому величали гетьмана Скоропадського. На цілі доброї забави зложив, як повідають, один наш сердечний громадянин $100. Хоч охочих до забави не було богато, але забава була гарна. всі раділи. що буде тепер де забавитися, бо є своя домівка. Річ ясна, що я не маю нічого проти посвячення дому. Але не знаю, чи таке свято випадає робити тоді, коли весь американський нарід, всі товариства і організації, поодинокі люде, а навіть невіруючі йдуть на цвинтар. щоби прикрасити гроби квітами та відвідати полеглих героїв та своїх найдорозших з рідні, або своїх приятелів та знакомих. А вже баль і забава з танцями в той день не повинні мати місця. Відвідування і прикрашування гробів, це дійсно гарний і виховуючий звичай, який нам Українцям особливо повинен припасти до серця. Якраз те свято повинні ми святкувати як найбільш торжественно, бо вся наша рідна земля застелена трупами наших борців-героїв і є кого помянути, бо між тими полеглими є наша рідня, є і наші знакомі і приятелі. А і тут на американській землі померло рівнож богато наших добрих патріотів, яких могили повинні ми хоч раз в рік відвідати та відвати честь і пошану нашим піонірам. Хай і молоде покоління вчиться шанувати їх гроби та хай задержить добру память.

Таке говорили між собою наші люде, коли на Декорейшен Дей відвідували одинокий український цвинтар св. о. Николая в Шикаго і коли оглядали буряном і будяками заросшу могилу по недавно помершій так цінній народній робітниці бл. п. Наталії Гриневецькій.

До тих людей і я прилучуюся, бо думаю, що на Декорейшен Дей повинні і ми-Українці йти громадно на цвинтар та відправити там панахиду по полеглих борцях та тих місцевих діячах, що трудилися для добра старого краю і для добра нашої еміґрації.

Степан Мусійчук.
Шикаго, Ілл.

З українського життя в Америці.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Готуймося до Першого Українського Жіночого Конгресу в Америці.

Читаю у „Свободі" про недалекий Укр. Жін. Конгрес, який має відбутись в Ню Йорку і радію, що Союз Українок в Америці взявся за таке діло. Не легко це буде перевести, бо скільки то уже не було заклику і дописей в тій справі, а все ще важко зрушити українську жінку до якоїсь живійшої акції. Жіночий Конгрес не відбився ще належним відгомоном серед українських жінок в Америці. Се болюче, бо уряд Союза Українок працює дуже пильно і щиро над піднесенням організації українських жінок. Згуртовано під стяг С. У. А.*) кілька жіночих товариств, та це лише з сусідства. а подальші міста не відзивалися. С. У. А. заявляє в своїм зазиві, що без кооперації всього українського жіноцтва є безсильний. А наші жіночі товариства з Пітсбурга, Шикага, Клівленду і других міст не відповідають на те нічого. Бо наші жінки нерішучі, несміливі і не знають, як взятись до діла. В них є охота до народної праці і будуть працювати, тільки треба їм поради і вказівок. Не думаю, щоб нашим жінкам були чоловіки на заваді, бо вже леккі наші жінки підросли і не питають своїх мужів: „не знаю чи йти на засідання, чи ні?" а кажуть прямо: „маю йти на засідання" і йдуть. Але богато з них все ще жде на прınуку. Не знають, отягаються, а як чоловік їй скаже „йди" то їй наче се заімпонує і вона йде. Тому, в першій черзі наші мужі повинні помочи нам і в тій справі та подати вказівки.

Хочу ще порушити справу коштів висилки делеґатки на зїзд. Зїзд ще не завтра, а за 2—3 місяці. Є доволі часу, щоб подбати про гроші.

Поважані Громадянки! Маємо Союз Українок в краю, про який знаємо, що в часі війни богато праці поклав для народної справи і який тепер невпинно працює над піднесенням нашого жіноцтва в краю. Він є найбільшою жіночою організацією в краю, в якої склад входять усі жіночі товариства в краю і з закордону.

С. У. А. є у звязи з Союзом Українок в краю і є оснований на тих самих засадах, і в тих самих цілях. Вже тому треба нам помагати у піднесенню С. У. А., а поможемо йому в сей спосіб, як негайно впишемося до С. У. А. Такою дорогою збудуємо могучу жіночу централю, яка буде заступати наше жіноцтво в Америці і де буде треба.

С. У. А., в якого уряді є дуже енерґічні женщини, постійно навязує щораз то нові звязки з американськими жіночими кругами, ознакомлює їх з нашим рухом та дає знати світови, що українська жінка істнує, та пробиває тим шлях до кращої нашої долі. Ми знаємо, що жінка у світовій історії сповняла не одну важну задачу, що жінка має велике значіння в будуванню суспільного життя. І нам, українським жінкам слідби брати участь у національному відродженню і культурному піднесенню нашого народу. А се ми можемо осягнути лише через сильну єдність і через участь і зближення нашого жіноцтва до великих міжнародних жіночих організацій. Не всі ще Українки гаразд це знають, скільки то добра можнаб принести своїй нації через нашу участь в міжнародних жіночих кругах.

Я сердечно витаю змагання нашого С. У. А. і отсим сердечно закликаю усіх Українок горнутись під стяг С. У. А. і заздалегідь витаю ідею надходячого конгресу, який повинен відродити українську жінку в Америці. Своєю участю, своїми відкликами ми додамо С. У. А. певности у змаганнях. Тоді С. У. А. не буде вагатись взятися до дальшої, позитивної праці, а цієї праці є немало. Чомуб нам приміром не мати своєї жіночої часописі, хоч маленької, з якої ми моглиб користуватись чимсь своїм, питомим. У нас так мало знання про свій жіночий шлях, у нас так мало жіночої літератури, а нас тисячі українських жінок в Америці, чи ми не моглиб піддержати своєї часописі?

Мої милі сестри, — якжеж се так?! Чи ми маємо закаменіти на віки? Чи маємо покинути сей світ гарний, не лишивши нашим дітям нічого, як наші мами нам не лишили нічого? Чи маємо відречись того гарного світла, яке усіх веде до волі? Чи можемо допустити до сего, щоб наші діти, наші українські квіти нас відреклись? О, ні, не можна так! — Я чую, як в сій хвилині душа моя плаче за чимсь дорогим, рідним... А загибаю на чужині... І Ви, дорогі сестри, прислухайтесь до свого серденька, до шепоту душі Вашої, чи вони вам нічого не кажуть?

Засіяла колись „Рання Зоря", видавництво „Союза Українських Жінок" з осідком в Шикаго. Се було року 1917—1918. Передомною один примірник сего видання. Держу на спомин. Боже мій! Як гарно зредагований. — Але зірвалась буря і зломила „Ранню Зорю" і тих, що пробудили її до світла, життєва буря теж не помилувала. Се тільки згадка про минуле. Не було досить сили, щоб опертись тим хмарам, які затьмили „Ранню Зорю". А ми добудьмо нової сили, розженім сі хмари і поможім засіяти „Новій Зорі!"

На жіночий зїзд! На конґрес! Скликайте засідання, радьте, переписуйтесь з С. У. А., засягайте відомостей, заявляйте свою готовість до участи в конґресі, гуртуйтеся з С. У. А до щирої праці, то і засіяє нам Нова Зоря!

Я з глубини душі бажаю С. У. А. витревалости до дальшої невтомної праці, а в нагороду — як найкращих успіхів!

Ю. Ш...а.

*) С.У.А. читай: „Союз Українок в Америці".

Іван Франко.

СУПОКІЙ.

(Із циклю „Думи пролетарія").

Супокій — святеє діло
В супокійнії часи;
Та як в час війни та бою
Ти зовеш до супокою —
Зрадник або трус єси.

Бо коли народи в згоді
Враз працюють, щоб природі
Вирвать тайну неодну,
В тьму життя влить світла досить —
Горе тому, хто підносить
Самовільную війну.

Та коли в робучу пору
В нашу хату і комору
Закрадаєсь лиходій,
Щоб здобуток наш розкрасти,
Ще й на нас кайдани вкласти —
Чи й тоді святий спокій?...

15. липня, 1883.

ЗА ГОЛОДОМ ПОШЕСТНІ НЕДУГИ.

Польські газети доносять, що в наслідок голоду в богатьох українських селах, особливо львівського воєвідства, ширяться в застрашаючий спосіб плямистий і черевний тиф та червінка. Тому, що державна влада не звертає на це уваги і не підпринимає найпримітивнійших средств охорони, недуги переносяться скоро з одного села в друге і захоплюють нераз ширші круги населення.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(9)

— Якось то буде, — Віра сказала, щоби викрутитися, не кажучи ні сяк, ні так. — Вибачайте, що нині принесу ваш обід до вашої комнати. Вже від пізна завтра, може й від завтра будете приходити до нас.

— І завтра і пі ля завтра будеш приносити сюди. Я, окрім тебе, в сій хаті не хочу нікого більше знати. Як верне газдиня, то побалакаю з нею тільки раз, щоби знати, що мене все те буде коштувати. Потому й на очи не хочу бачити її. І нікого, тільки тебе одну.

— Отже зробити хрін зі сметаною? Бо я вже йду. щоби, коли ми тут балакаємо, печеня не спалилася на вуголь.

— То дай ще раз писка, на добрий сон!

Радник вхопив дівчину, пригорнув до себе і став вицілювати. Вона ледви вихопилася і вибігла. Радник стояв хвилю, облизуючися.

— До спальні не хоче увійти, думав. — Значить, вона таки ще не до ґрунту зіпсована... А може се тільки комедія? Я цікавий, чи прийде збудити мене.

Радник пішов до спальні, роззувся, скинув з себе сурдут і ліг на ліжко. Але хоч цілу ніч не спав, сон його не брався. Не давали вснути думки про гарну покоївку. Закурив папіроску, та вдивляючися в облачки диму, думав.

— Не знати, як далеко зайду з нею. Як би не те, що живу в такій дірі, то я з нею заїхав би аж до себе. Взявби її на покоївку. Правда, кухарка і покоївка, то забогато служби на одну особу, але кухарку можна би нагнати... Коби то не така діра! Зараз першої днини вс і в місті і в цілім повіті знали би, що я собі привіз якусь. Очивидно, ніхто не повірив би, що вона... тільки покоївка. Сама кухарка розтрубіла би. Всі пані місточка відвертались би від мене. Хиба би... спенсіонуватися і переселитися до Львова...

Віра, прийшовши до кухні, приказала Анні терти хрін. Сама сіла під вікном і дивлячися в сад, думала.

— Мама казала, що Американці дивакп, неокресані і пересадно щирі. Сей вуйко, справді американський дивак... А може Анна не така дурна, як виглядає? Може вона правду каже? Мама полює на него, а він каже, що газдині на очи бачити не хоче, бо хоче балакати тільки зі мною! Може він справді, як Анна думає, вже завернув собі голову мною? На таке виходить. Що мені діяти? Що мама скаже, як доміркуєсь? Буде клопіт з мамою. Бо хоч би я йому дала гарбуза, то тим ще не всилую бráти маму, бо на милуванне нема силування. Мені якось совісно не упередити маму... щоби не дурилася. Я боюся. Треба якось делікатно, щоби мами не оскорбити. Якось так... наївно, будьто би я нерозуміла того, до чого він іде... Анна ще перестерігала мене, щоби я не дала себе збаламутити. За себе не боюся. Ділo тільки в тім, щоби я не дурилася, думаючи, що він чесно думає. Тай таки не личить мені ривалізувати з рідною мамою.

Віра пішла до мами.

— Вуйкови смакувала кава?

— Муркова спитала. — Вдоволений з хати? Не питав за мною? Чи Анна вже занесла зеркало? Казала, що він хоче мати зеркало і ще дещо.

— Він, мамо, не хоче, щоби Анна услугувала йому, — Віра відповіла. — Не хоче, щоби заходила до него. Взагалі не хоче бачити її на очи.

— Мабуть боїться поговору. Ти заступи Анну. Се не тяжка робота. Застелити ліжко, тай позамітати хату. Се ти тут робиш що днини.

— Я, мамо, не можу. Не можу, бо він якийсь такий... Я до сего не привикла.

— Що він трохи неокресаний? Я тобі казала, що то американські привички.

— Не те. Він зі мною поводиться як з малою дитиною, а я вже стара дівка.

— Бо він твій вуйко. Так повинно бути. Ти для него не панна, а дитина. Ти може хотіла, щоби він з тобою фліртував, або й романс який зачинав?

— Так не хочу. Але також не хочу, щоби він мене, як малу дитину раз у раз цілував... Цілував і... і на коліна брав.

— На... ко...ліна? Ти справді вже за стара на таке. То він тебе справді на коліна брав?... Ти може й сиділа на його колінах?

— Я... я... Він хотів посадити...

— Від хотів до посадив, ще далеко.

— Як мені не вільно йому противитися, щоби не погнівався, то недалеко.

— Щож тепер мені діяти? Ти не хочеш, Анни він не хоче. Хиба возьму іншу наймичку.

— А як він також тої иншої не схоче? Бо він мабуть вперся, щоби його обслугувала родина. Найліпше булоби, як би мама самі...

— Хиба за днину дві — Муркова відповіла схопившися і зазираючи до зеркала. — Через ту триклятy пухлину не можу. Перший погляд найважнійший. Як би мене побачив таку, то міг би на перший погляд омерзити собі мене. Ще які два дни, мусиш ти догоджувати йому, але здалека. Іди кінчати обід, щоби не нарікав, що запізно даємо їсти.

Віра відійшла, Муркова ще хвилю призиралася собі в зеркалі, напудрувала пухлину і перевязала голову хустиною.

— Гм, — говорила до себе.— Вициловує її... хоче брати на коліна... Се недобрий знак! Таким старим деколи перевертається в голові. Забувають, що вони порохно. Найгірше, що деколи й дівчата, саме такі молоді, сліпнуть і не добачують віку залицяйника. Віру треба вислати кудись вислати, бо як вона буде дома, то я готова вийти з порожними руками. Треба зробити се, заки не запізно. Але... кудиб я її вислала? І защо? Гроші буду мати аж тоді, коли він заплатить за кватиру. Як не буде можна Віри вислати віден, то скоро я виздоровію, вона мусить занедужати... Не буде йому показуватися, поки я не випливу з ним на чисту воду... Та пухлина, та пухлина! Готова перечеркнути всі мої пляни, знівечити всі надії.

Сі роздумування перебила Анна.

— Прошу пані, — наймичка сказала, — паннунця висилають мене до Гамериканця, а я не хочу. Я наймалася до коров, на не те, щоби якийсь Гамериканець гримав на мене.

— З чим Віра висилає тебе?

— Кажe, щоби я занесла мидницю і зеркало, бо як того там не буде, то Гамериканець готов утечи, й не заплативши за сніданне, яке вже зїв. Коли б так там була, то розкричався так, що не дай Боже. Казав, що то не хата, а курник.

— Вже Віра казала мені про се. Я сама занесу.

— Та пані казали, що не покажуться йому на очи, поки з пис... з лиця не зійде пухлина.

— Він тепер спить в спальни. Я повішу зеркало в його першій комнаті. Іди до роботи!

Анна відійшла. Муркова здоймила зі стіни зеркало, витерла з пороху і пішла з ним до мешкання радника. Увійшла в комнату обережно на вспятках і повісила зеркало на одним з цвяхів, яких чималo було вбитих в стіні. Нараз здрігнулася, бо в сусідній кімнаті радник голосно позіхнув.

(Дальше буде).

Антін Чехов.

НА ГІПНОТИЧНОМУ СЕАНСІ.

Велика саля ясно освічена й переповнена публикою. Царив у ній гіпнотизер. Хоч малий на зріст і фізично миршавенький тай непоказний, він блестів, яснів і тріюмфував. Всі усміхалися до нього, оплескували, були йому слухняні... Блідли перед ним...

Він просто чуда творив. Одного заспав, другого впровадив в стан задеревіння, третого поклав карком на одно крісло а пятами на друге... Одного стрункого й високого журналіста зігнув в колісце. Одним словом, робив Бог зна що. Але незвичайно сильний вплив мав на жінки.

Вони падали під його поглядом наче мухи. Ах, нерви жіночі! Без них було би сумно на світі!

Гіпнотизер випробував свою чортівську штуку на всіх і тоді прийшов до мене.

— Мені здаєсья, що ви дуже податної натури — сказав. — Ви такі нервові, експресійні... Че не схотіли би ви заснути?

— Чому ні? Прошу, попробуйте.

Я сів на середині салі. Гіпнотизер сів проти мене, взяв мене за руки й своїми страшними наче в вужа очима впився в мої бідні очи.

Нас окружила публика.

— Тс!... Панове! Пст! Тихше!

Вспокоїлися. Сидимо й дивимося собі в очи. Минає хвиля, дві... Мурашки перебігли мені по плечах, серце забилося сильнійше, але спати не хотілося...

Сидимо... Минає пять хвиль, сім...

— Він не піддається! — сказав хтось. — Славно! Раз хлопець!

Сидимо, глядимо... Спати не хочеться, навіть — дрімати... Публика щось перешіптується, хихочеться... Гіпнотизер соромиться й зачинає моргати очима... Бідняга! Комуж то приємно бути висвистаним! Врятуйте його, добрі духи, й зішліть моїм очам Морфея (бог сну)!

— Не піддається! — каже тойсам голос. — Досить того! А не говорив я, що то обман!

Та ось, як я за радою приятеля хотів встати, рука моя відчула якийсь предмет... Змислом дотику пізнав я в цьому предметі папірець. Батько мій був доктором, а лікарі лише цим змислом пізнають вартість банкнота. Згідно з теорією Дарвіна з багатьома иншими здібностями одідичив я по батькові й тую приємну здібність. В тому папері пізнав я пятирублівку. Як відчув я це, зараз заснув.

— Славно! Хай жиє гіпнотизер!

Лікарі, присутні на салі, підійшли до мене, понюхали й заявили:

— Т-а-к... спить...

Гіпнотизер врадуваний успіхом, зробив мені над головою кілька рухів руками і я — сплячий перейшов по салі.

— Впровадьте в стан одеревіння його руки! — сказав хтось.

Гіпнотизер (чоловік не боязкий!) витягнув мою праву руку й став на ній маніпулювати: тут потре, там подмухає, тут знову поклепає. Моя рука не слухала. Колихалася наче ганчірка й навіть не гадала задеревіти.

Краще збудіть його, бо то шкідне... Так він слабовитий, нервовий...

Тут моя літа рука розпізнала
Тут моя ліва рука розпізнала нення з суґестії перейшло на праву руку й вона відразу задеревіла.

— Славно! Гляньте, яка тверда й зимна! Наче в мерця!

— Повна атрофія волі, обниження температури й ослаблення живчика — сповістив гіпнотизер.

Лікарі стали обмацувати мою руку.

— Так, живчик слабший, — сказав один із них.

— Повна атрофія волі. Температура значно низша.

— Як то пояснити? спитала якась пані.

Лікар значучо здвигнув раменами й сказав:

— Маємо самі факти! Пояснення, на жаль, нема!

Ви маєте факти, а я дві пятирублівки. Я дуже вдячний гіпнотизерови й за те, а пояснень мені не треба.

Бідний гіпнотизере, чому ти зачав собі з таким як я!

P. S. Чи то не прокляття? Чи не свинство?

Щойно тепер довідався я, що пятирублівки підсував мені не гіпнотизер, але Петро Федорич, мій шеф.

— То — каже — я зробив, щоби випробувати твою чесноту.

— До чорта!

— Стидайтеся, братіку... Погано... Я не сподівався...

— Я маю діти, ексцеленціє... жінку... Матір... При нинішній дорожні...

— Погано... І ти хотів ще видавати власну газету... Плачеш, як підчас обідів виголошуєш тости... Ганьба... Я думав, що ти чесний чоловік, а виявляється, що ти... **хапен зі ґевезен...**

Я мусів звернути йому обі пятирублівки. Щож робити? Опінія порозша як шроші.

— Я не серджуся на тебе — каже знов шеф. — Чорт тебе побери, така вже в тебе натура... Але вона! Дивно! Вона, усісбілена лагідности, невинности і так дальше. Ах! Таж вона також прийняла гроші! Також заснула!

Тепер шеф говорив про свою жінку Марію Миколаївну.

Переклав **М. Тр.**

ЖАРТИ.

Ратунок.

Екзекутор: Маєте чотирнацять днів часу до заплачення, пане, але я мушу сповнити мій обовязок. Що можу зафантувати?

— Фортепян! Але прошу печатку причепіть на накривку клявіятури, то бодай 14 днів матиму спокій!

Авто з усеї сили іде з бічної вулиці й переїздить нічого не прочуваючого прохожого.

— Ради Бога! — скрикає чоловік, підніщись із сидження — ми переїхали прохожого!

— Тихо! — шепотом каже до нього жінка — а то ще люде подумають, що ми їдемо перший раз.

— Ну, як вам живеться?

— Дякую, от так по середині.

— Я вчера дав деякі інформації про вас: Я сказав, що маєте 3000 долярів місячно доходу, що може й купите камяницю...

— Дуже вам вдячний. Та кому то ви так прихвалили мене?

— Чи я знаю хто він? Він сказав потім, що він із податкового уряду.

Непорозуміння.

Лікар: Що вам хибує?

Пацієнтка: Все чую якийсь рух, а потім мені неприємно робиться.

Лікар: Так, так, то буває деколи.

Пацієнтка: Або пан доктор мали вже також солітера?

Між товаришками.

— Той капелюх добрий для тебе, але я радилаби тобі, щоби ти носила до нього біляве волосся.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗАХОДИ ДО УВІЧНЕННЯ ПАМЯТИ КОЦЮБИНСЬКОГО.

Винницький Окрвиконком постановив збудувати у Винниці памятника письменникові-винничанинові Мих. Коцюбинському, присвятивши відкриття памятника до 64-их роковин народження письменника, цебто 18. вересня 1928 року. Одночасно Окрвиконком звернувся до ВУЦВК та РНК за дозволом збирати пожертви на цей памятник по всій УСРР та АМСРР.

При ОВК енергійно працює Комісія для увічнення памяти Мих. Коцюбинського. Заходами Комісії вивласнено й взято під охорону хату у Винниці, де народився М. Коцюбинський, яку перетворено буде в Музей ім. Мих. Коцюбинського на території „Абази", що є колишньою материзною родини Коцюбинських.

День 13-ої річниці смерти славного письменника-винничанина М. Коцюбинського, що припадає 25. квітня, має бути особливо відзначено місцевими культурно-освітними установами. Редакція винницької газети „Червоний Край" дає статті, присвячені памяти письменника, а винницька Окрнаросвіта дала обіжне розпорядження до всіх шкіл м. Винниці улаштувати присвячені памяти письменника реферати, доповіді і т. ин.

Відомий український художник — професор Одеського Художнього Інституту Михайло Жук, що був підчас перебування М. Коцюбинського в Чернигові найближчим його приятелем і намалював того часу чудовий портрет письменника, приїде до Винниці на початку травня б. р. і візьме участь у праці Комісії для увічнення памяти М. Коцюбинського при Винницькому Окрвиконкомі.

На найближчому засіданні Комісії для увічнення памяти Мих. Коцюбинського при Винницькому Окрвиконкомі розглянуто буде питання про те, як місто Винниця має відзначити 64 роковини з дня його народження. Роковини ці, як відомо, припадають на 18 вересня 1928 р.

Передбачено вшанувати цей день відкриттям на подвірю хатини у Винниці, де народився М. Коцюбинський, ґранітного обеліска з бронзовим погруддям письменника й відповідним написом. Комісія певна, що потрібні для цього невеликі кошти (200-250 карб.) зібрано буде пожертвами м. Винниці. День відкриття обеліска з погруддям славетного письменника має бути оповіщено святом для м. Винниці.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестр. Любов, від. 177, повідомляє членів і члениць, що піврічний мітинг відбудеся дня 20. червня, в неділю, точно о 2-ій год. пополудни, в укр. церковній гали, 45 Pilgrim St. Обовязком кождого члена і члениці явитись. — Михайло Олійник, предс.; Олеся Настасовська, кас.; Волод. Рекрут, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинг відбудеся в 3-ій вівторок по 1-шім, то є 22. червня, о годині 7.30 вечером, в гали парохіяльній, 303 Hudson Ave. Проситься членів прибути на означений час. Проситься всіх членів явитися, бо є богато справ до полагодження. Рівнож довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки сего мітинґу, бо в противнім разі будуть вичеркнені. Неявившийся член підлягає карі після статута У. Н. С. — А. Іванів, секр.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і чітко.
3. — Лиш по одній стороні паперу
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька минут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописей з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надоложила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів